

Přezvědný oddíl a divisi eskadrona.

(PO. — DE.)

O chování a vedení PO. a DE. se v poslední době dosti mluví a píše, což má svou příčinu asi v tom, že nemáme ještě platných předpisů. Konstatoval jsem celkem,

a) že názory o PO., pro nás tak velice důležité, nejsou stejné, ba že jsou vůbec nejasné,

b) že se v praxi jinak pracuje, než se v teorii vykládá a vyučuje, což vyplývá z toho, že

c) krásná — avšak šedá — teorie není potvrzena prakticky.

Mohlo by se o tom mnoho psát i mluvit, ale nepatřilo by to vše do rámce toho, co zde chci říci. Chci toliko upozorniti na některé nejasnosti.

Terminologie jest jiná v G-V, jiná v různých kursech a jiná u pluků.

G-V — hlava III, čl. 217 zní:: „zvědné oddíly a pátrací hlídky“. Schází zde přesné ustanovení, co je pátrací hlídka. K vysvětlení: PO. anebo DE. provede průzkum s hlídkami, všeobecně se tomu říká v kursech a u trupy „přezvědné nebo průzkumné hlídky“.

A nyní jiný druh hlídek. Někdy — ač zřídka — jsou vyslány vyšším velitelstvím samostatné hlídky zároveň s PO. se stejnou skoro úlohou, ale v menším měřítku tam, kde se neočekává nepřátelský odpor. Podle čl. 217 bych byl toho názoru, že to jsou „pátrací hlídky“.

Proč toto různé pojmenování? Navrhoval bych pro ony hlídky, které jsou vyslány od PO. neb od DE. a jsou na nich závislé, název „pátrací hlídky“, pro hlídky pak nezávislé na PO., které jsou vyslány od vyššího velitelství než velitelství PO., „přezvědné hlídky“.

Tímto pojmenováním by bylo jasně řečeno, jaký druh hlídek to jest. Tato terminologie by také byla logická a krátká. Pro něco, co má stejnou úlohu za stejných podmínek, stejný název.

Jiná má poznámka se týká úkolu PO. a DE.

Zdá se, že PO. a DE. mají oba stejný úkol „přezvědy“. Ano a ne. Práce PO. jest — mohu-li se tak vyjádřiti — en gros (ve velkém), kdežto DE. pracuje en detail (dopodrobna). Tím chci říci: PO. vyhledává velké nepřátelské voje, zjišťuje jejich situaci, sílu a složení, jakož i směr a rozsah jejich pohybů. G-V, 210.

Úkol DE. jest: vlastní pěchotu zajistiti před překvapením a přepadením nepřátelským dělostřelectvem. Toto zajištění se však nestane bojem, protože k tomu je DE. velmi slabá, nýbrž průzkumem, totiž dodáváním zpráv. DE. vyhledávajíc zprávy pro pěší divisi — viz Polní řád G-V, str. 51, druhý odstavec — přispívá k jejímu zajištění a proto je její činnost podrobnější a tudíž i pomalejší.

V tom je podstatný rozdíl mezi chováním PO. a DE.

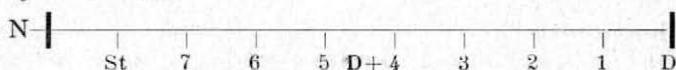
PO. se nebude zajímati o nepřátelské hlídky, čtyry, roty, eskadrony, nýbrž jde na hlavní sílu. Jeho postup musí býti rychlejší a

musí riskovati, kdežto DE. prohrabe důkladně terén před pěchotou, její pohyb jest ovšem pomalejší a zabývá se již podrobnostmi.

Hned zde bych upozornil na věc, která se vždy naskytla a naskytne. Velitel pěchoty odesílá jezdeckvo příliš pozdě. Proto nedostane pěchota buď vůbec zprávy nebo je dostane opožděně, poněvadž se srazí s nepřítelem brzy po jezdeckvu. Slyšíme potom vždy poznámky: „Od jezdeckva jsem nedostal žádné hlášení, viděl jsem to vše osobně.“

Tu nemá jezdeckvo naprosto viny, nýbrž dotčený velitel sám. Neposkytl jezdeckvu čas k práci. Dnes ví každý, že dělostřelectvo potřebuje mnoho času, aby skutečně působilo. Doby, kdy vyhrál ten dělostřelec, který dal první ránu, jsou ty tam. Stanou-li se takové věci, jsou jistě na újmu technicko-střelecké přípravy baterie.

Taktéž jezdeckvo potřebuje času, aby mohlo pracovati. Nestačí odeslati hlídku 15 minut před pěchotou. Minimum jest hodina až půl druhé hodiny. Dokáží to:



Jezdeckvo je vysláno od divise D ve 12 hod. a dorazí na své stanoviště St., odkud pozoruje nepřítele, po 8 km pochodu, totiž v 13 hodin. *)

Dosud ještě hlídka nic neviděla, co by mohla hlásiti. Dobře vyvíčený velitel hlídky nikdy nehlásí „tam je nepřítel“, nýbrž snaží se dovědět se něco přesnějšího. Proto po dosažení stanoviště St. nastane teprve vlastní práce hlídky. Vyšle patračé koňmo, je-li třeba, pěšky, snaží se zjistiti obrysy nepřítele, jeho postavení a p.; než to vše provede, uplyne 20 až 30 minut. Sepsání hlášení, poučení hlásníka o cestě trvá 5—10 minut. To znamená, že hlásník odjede ze St. v 13 hod. 30 min., až 13 hod. 40 min.

Mezitím však pěchota vyrazila v 13 hod. z D a je v 13 hod. 30 (40) min. již v D + 2 (3). Hlásník, počítáme-li ruch 10—12 km za hodinu, dorazí do D + 4 za 20 minut, totiž ve 14 hod. neboli v době, kdy bodu D + 4 je právě dosaženo pěchotou. To však znamená, že na pěchotu může již býti stříleno lehkým nepřátelským dělostřelectvem a že pěchota došla již na takovou vzdálenost od nepřítele

*) To je normální rychlost. Více žádat od hlídek není možno — chceme-li si udržeti jezdeckvo. Často slyšíme názor, že PO. musí jeti 10 km a hlídka ještě více. Na papíře, ve skutečnosti to možné není.

Počítejme: Předepsaný ruch v klusu na jízdně, totiž velmi živý ruch, jest 300 kroků za minutu. Jedeme-li větší vzdálenosti na silnici nebo v terénu, musíme se spokojiti rychlostí 250 až 270 kroků za minutu, nechceme-li zničit koně.

250 kroků × 60 . . . 15.000 kroků . . . 11½ km.

270 kroků × 60 . . . 16.000 kroků . . . 13 km.

Při tom se předpokládá úplná rovina a dobrá půda. Je-li terén kopcovitý nebo špatně počasi, musíme ihned ¼ až ½ rychlosti odpočítati, to znamená, že také od hlídky nemusím žádati více než 9—10 km za hodinu. Čím větší je útvar, tím větší jsou jeho obtíže při delším pochodu. Eskadrona již nemůže projeti více než 8—9 km. Pluk 7—8 km.

K tomu je nutno připočítati nezbytně nutné zastávky k přesedlání, oddech jen na 5—6 minut a vidíme, že hlídka neurazí více než 9 km, eskadrona 7—8 km, pluk 6—7 km.

Známy generál Berndt nepočítá pro pluk a větší tělesa nikdy více nežli 6 km. Válka dokázala pravdivost tohoto tvrzení.

Rychlost jezdeckva se nejví v tom, že urazí větší vzdálenost za krátkou dobu, nýbrž že musí konati pochod delší dobu než pěchota.

Násilné pochody provede jezdeckvo tím, že déle táhne a ne že rychleji táhne. Nezapomínejme, že kuň moderního jezdecke nese větší břemeno než dříve. Čtem kilometrů v tomto článku uvedených je tedy číslo velmi optimistické.

(5—6 km), ve které je v dnešní době nesnadno manévrovat s většími jednotkami.

Tento postup může mít mnoho variant, vždy však bude vidět, že jedna hodina vlastně nestačí a že bude vždy lepší odeslati jezdecko o 1½ až 2 hodiny dříve.

Při užívání DE. vyskytuje se však ještě jedna chyba.

DE. jsou dávány různé úkoly najednou, které pro malý početní stav nemůže vykonati.

Na př. Pěší divise je na křídle armády. DE. dostane úkol:

A. provést průzkum v postupovém pásmu divise,

B. krýti bok divise,

C. navázat styk s jezdeckou brigádou, která je v boku nebo před pěší divisi asi 20 km vzdálena.

Jak může DE., která se skládá ze dvou čet patračů a z jedné normální čety, t. j. asi ze 60—70 patračů (2 lehkých kulometů), provést všechny tyto úkoly? I když jí bude přidělena četa těžkých kulometů, bude k tomu ještě slabá. Při tom se počítá vždy ještě s hlavními silami DE. Tyto hlavní síly DE. budou se v nejlepším případě skládati ze dvou rojů střelců, celkem asi ze 14 jezdců.

Provede-li DE. jen průzkum v postupovém pásmu divise, ukáže se, že je skoro i k tomu slabá. Později se ještě k této věci vrátím.

Shora uvedené úkoly může DE. dostati podle G-V, čl. 55, 58, 106, 109, 115, 133, 164, 169, 273, 280, 283, 358 a mnohých jiných. Tyto úkoly lze vykonati, ale početní stav eskadrony nedovolí, aby je dostala najednou. Dostane-li je najednou, pak jeden nebo dva z nich jistě nevykoná, protože jí chybějí jezdci.

Velitel, který dává DE. rozkazy, musí si uvědomiti, který úkol je nejdůležitější, které úkoly by snad mohla také pěchota provést. Rozrhati celou DE. je velice špatné.

O síle hlídek nemáme žádných oficiálních pravidel. Ovšem, že 100 různých okolností vyžaduje různého sestavení a síly hlídek. Předpokládá-li na př. velitel, že se jedna hlídka s nepřítelem nesetká, a pošle ji jen do nějakého prostoru, aby se zajistil klid negativním hlášením, bude tato hlídka slabší, nežli když se může určitě předpokládati, že se hlídka s nepřítelem srazí nebo když bude mít příležitost poslat více hlášení. V nepřehledném terénu bude hlídka silnější nežli v terénu přehledném. Mohl-li by snad velitel určitě předpokládati, že se hlídky s nepřátelským jezdeckem nesetkají, a mají jen úkol prozkoumati nepřátelské posice, budou slabší, nežli když silné nepřátelské jezdecko je před námi. V prvním případě nebude hlídka s nepřátelskou pěchotou bojovati, vyláká jen její palbu a pátrá. Pozoruje. V druhém případě bude nucena bojovati, i když také sama boj nehledá, bude se musit bránit a musí býti proto silná. Těchto příkladů by byl jistě hojný počet. A nyní přejdu k tomu, co chci podotknouti; viděl jsem, že byly vysílány hlídky 1,2 — celkem 3 jezdci, kteří měli pátrat na několik kilometrů před eskadronou. Nebyl to však následek malého početního stavu. Eskadrona měla plný válečný počet. Hlídka 1,2 není hlídkou, nýbrž to jsou čelní nebo boční patrači, vyslaní nejvýše na 600—1000 kroků, aby prozkoumali za pochodu eskadrony nějaký objekt, na př. v boku. Tvrdím, že slabé hlídky nemají naprosto účelu.

Světová válka dokázala, že zpráv lze dosíci jen bojem. Že slabá hlídka nemůže bojovati, je zřejmé; nemůže však ani viděti, poněvadž každé objevení sebe slabší nepřátelské hlídky ji zažene, neboť nemá možnosti se bránit. Zvyknouti si vysílati slabé hlídky a domní-

ráti se, že něco dokáží, je sebeklam, který by měl ve válce špatné následky.

Pamatuji se, že na začátku světové války 3. rakouská jezdecká divise vysílala hlídky v síle 1,10—1,15. Rusové měli slabší hlídky, které byly hlídkami rakouskými poraženy. Již v září 1914 nebylo viděti slabé ruské hlídky, nýbrž jen celé čety. To donutilo velitele 3. rakouské jezdecké divise, aby také vysílal hlídky v síle jedné čety. Netrvalo to dlouho a Rusové vysílali sotně nebo polosotně, mimo výzvědné oddíly (Jagdkommando), čímž zase rakouský průzkum úplně selhal. Teprve až 3. rakouská jezdecká divise koncem listopadu roku 1914 napodobila ruský způsob (Jagdkommando) — 1. eskadrona s těžkými kulomety, ba někdy i s četou děl — potlačil se zase rakouský průzkum, a kde se nepodařil úplně, alespoň udržel průzkum ruský. Tímto příkladem chci říci a zdůrazniti, jak se ve válce postupně zvyšovala síla průzkumných hlídek, až konečně dosáhla síly smíšeného PO. Jak to bude u nás?

Pozorujeme-li politické prostředí a vývoj armád u našich sousedů, vidíme, jak jejich jezdecktvo je silné a výborně vycvičené, a můžeme s jistotou předpokládati, že tyto nepřátelské armády budou operovati se silným jezdecktvem před frontou.

Dojde-li ke konfliktu s některým naším sousedem, bude se prostor mezi naší a nepřátelskou armádou hemžiti silnými nepřátelskými jezdeckými oddíly i hlídkami. Budou moci naše hlídky, — které se dnes v tak slabé síle vysílají, — vykonati dané jim úkoly a tento prostor, plný nepřátelského jezdecktva, prolomiti a získati nějaké zprávy? Zde pomůže jediné soustředění sil.

Vím ovšem, že nemůže PO. nebo zvláště DE. vysílati hlídky vždy v síle jedné čety, myslím však, že síla hlídek vyslaných bude, když ne jedna četa, nejméně jedno družstvo. DE., která musí potupový terén prozkoumati důkladněji a jejíž početní stav je dnes nedostačující, musí se uskrovniti a vysílati hlídky v síle jednoho družstva, nejméně však v síle jednoho roje. Může se však státi, že bude i DE. nucena vyslati někdy hlídky v síle jedné čety (podle úkolu, podle terénu atd.), nikdy však — opakuji znovu — slabší než jeden roj. Slabší hlídky nesou v sobě podle mého názoru zárodek porážky; jezdcí pozbývají sebedůvěry, odvážnosti a hned podléhají vojmu nepřátelské jezdecké převahy. Tedy čím silnější nepřátelské jezdecktvo, tím větší musí býti naše hlídky a větší soustředění jezdecktva.

Kolik družstev má DE., kolik rojů? Čtyři družstva patračů se rovnají 8 rojům patračů po sedmi jezdcích.

Připouštím, že hlídky, vyslané DE. nemusí býti tak silné jako hlídky vyslané PO., avšak jejich síla nemá nikdy klesnouti pod jeden roj. To připouštím jen se zřetelem na slabý početní stav DE. Podle mého soudu by musily býti hlídky i zde v síle jednoho družstva, což však vyžaduje, aby početní stav DE. byl 150—200 jezdců. Proč by tento početní stav nemohl býti? V jiných státech mají až porouhve.

Řekl jsem, že kladu požadavek, aby hlídka vyslaná od DE. byla v síle nejméně jednoho roje — 7 jezdců. Dejme tomu, že hlídka 1,2 až 1,3 je na cestě přepadena palbou. Stačí, aby jeden jezdec byl sturcen anebo raněn a jeden jezdec odeslán s hlášením, zůstanou dalšímu pozorování buď jen velitel sám anebo v nejlepším případě ještě jeden jezdec. Myslím, že ti dva jezdcí nebudou dále klidně pozorovati, i kdyby nepřítel dovolil a je nezahnal. Pocit nesmírné

slabosti a osamocenosti by měl za následek podle povahy velitele hlídky buď co nejrychlejší ústup, nebo hrdinné vytrvání na místě, čímž nastane ve fantasii zvětšování nepřátelských sil, přemrštěné hlášení a pod. Snad někdo proti tomu namítne: Hlášení — poplach by stačil, nyní zasáhne velitel DE.

Jak to? Vyšle novou hlídku a to silnější? I když ji bude mít po ruce, jak jí vše v rychlosti vysvětlí? Až kam ten nepřítel přijde v době, co tato hlídka byla vyslána a než tohoto nepřítele najde! To již může být tímž nepřítelem, který přepadl první hlídku, přepadena DE., nebo bude-li to nepřátelské jezdeckto, jede jistě dále a přepadne palbou předvoj pěchoty. Ztráta času. Ne! Tak to nejde. Hlídka, která narazí na nepřítele, musí být s to, aby přes možné ztráty vytrvala na místě nebo poblíže určené cesty, pozorovala podrobnosti a několikrát odeslala hlášení.

Z toho vidíme, že k tomu sotva stačí roj. Kdo tvrdí opak, nebojoval a nepoznal nikdy jezdeckto s elánem. Já jsem však takové jezdeckto poznal již r. 1914 sám, a vím, že vyslati slabé hlídky znamená: žádné zprávy a obětování jezdců.

Dnes, místo bývalé jezdecké hlídky, která vysílala k podrobnému průzkumu patrače, je PO., který místo jednotlivých patračů vysílá k průzkumu hlídky celé, a to hlídky silné.

Z těchto mých důvodů se snadno pozná, že způsob vyslati slabé PO. i slabé hlídky je velmi pochybný, že početní stav DE. je zcela nedostatečný a DE. musí být nahrazena smíšeným PO. Tehdy se bude moci mluvit o „gros DE.“, když místo velitele DE. s „trubačem“ budou těžké kulometry a pěchota na autech a skutečná DE. provede průzkum spolu s OA. a cyklisty.

Přistoupíme ke vzdálenostem DE. od vlastní pěchoty.

Již v předcházející části jsem vypočítal, že odeslání jezdeckta hodinu před pěchotou nestačí, že je lépe vyslati je 1½ až 2 hod. před pěchotou, aby ji chránilo před zasažením nepřátelského dělostřelectva, aby velitel pěchoty měl dosti času se rozhodnouti k nějakému manévru, aniž již jeho vojska trpí nepřátelskou dělovou palbou.

V předcházející části jsem to počítal v hodinách. Nyní si to vypočítejme na kilometry a uvidíme, že minimální vzdálenost je větší než 8 km. Počítám také s největší donosností moderního polního dělostřelectva, a to 10 km; víme však, že dělostřelci na tuto vzdálenost neradi střílejí a že se jim více zamlouvá vzdálenost na 6 km. Důvody k tomu jsou: pozorování palby, rozptyl a p. Ale i když dělostřelectvo střílí skoro na slepo, nutí tím pěchotu k rozčlenění, což má za následek nesnadnost vedení a předčasnou únavu. A již z předchozích mých důvodů jest jasné, proč vzdálenost 8 km nestačí. A vzdálenost maximální?

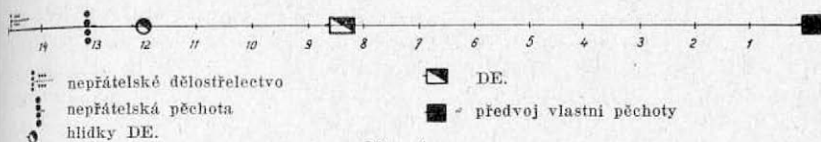
Polní řád G-V, čl. 109, stanoví: „ne větší vzdálenosti nežli 15—20 km“. Důvody jsou jasné. DE. přijde veliteli divise z ruky, jest osamocena a slabá, je v stálém nebezpečí, že bude odříznuta a zajata. Dodávání hlášení narazí na technické obtíže. Radio nemá, vybudovati telefonní vedení je nemožné. Zůstane jen motocyklista — kterého však také nemá — jezdec a cyklista.

Jak dlouho potřebuje takové hlášení, než se dostane veliteli divise do rukou? Co vše se mezitím může u nepřítele změnit? A nyní ta cesta toho ubohého hlásníka. Posíláti vždy dva hlásníky, aby dodání hlášení bylo jistější, nelze, jinak by byla DE. po několika

odeslaných hlášení bez lidí. Tito hlásníci by přišli nepřátelským hlídkám vhod.

Vraťme se zase ke vzdálenostem. Viděli jsme, když jsou přední prvky DE. 8 km před předvojem pěchoty, může být tento předvoj nasazen nepřátelským dělostřelectvem. Je-li však hlavní voj DE. 8 km před předvojem pěchoty a hlídky 3—4 km před DE., je to již vhodnější vzdálenost; přes to však může být předvoj pěchoty nepřátelskou dělovou palbou znepokojen.

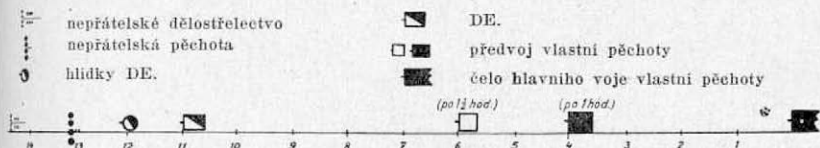
Obr. 1. Okamžik, kdy narazí hlídky na nepřítele.



Obr. 1.

$1 + 3 (4) + 8 \text{ km} = 12 \text{ km} + 2 \text{ km} = 14 \text{ km}$ od nepřítele.

Obr. 2. Čelo předvoje postoupí v čase, kterého je třeba k přesnějšímu průzkumu a dodání hlášení, totiž po $1\frac{1}{2}$ hod., o 4 km (6). Je to však velmi optimisticky vzato. Pro ujetí vzdálenosti od hlídky k předvoji bude třeba téměř hodiny. Vezmeme-li však víc než jednu hodinu, pěchota se přiblíží ještě blíže k nepříтели.



Obr. 2.

$1 + 1 + 6 \text{ km} = 8 \text{ km} + 2 \text{ km} = 10 \text{ km}$ od nepřítele.

Chceme-li se tomu vyhnouti, musí být DE. ještě o 4—5 km vpřed posunuta a dostaneme vzdálenost uvedenou v Polním řádu.

Šířka přiděleného pásma. Šířka pásma přiděleného DE. k prozkoumání závisí na šířce postupového pásma pěší divise. O tom ale mluvíme, protože by to vedlo příliš daleko. Abych uvedl nějakou číslu, bude to asi 8 km. Povinností DE. je prozkoumat, jak bych prohrabati toto pásmo v celé šířce, a to tak důkladně, aby pěchota mohla táhnouti s pocitem úplné bezpečnosti.

Pásmo přidělené PO. (PO. v síle jedné eskadrony) je v šířce obvykle 8—10 km. Širší pásmo se přiděluje PO. tehdy, když je PO. v síle jedné korouhve. Podle mého mínění je nepraktické přidělovati PO. pásma širší, protože je velmi obtížné, aby velitel PO. měl vyslané hlídky v ruce. Hlášení, lépe říkajíc dodání těchto hlášení, narazí na tolik obtíží, že je lépe vyslati několik PO. v síle jedné eskadrony k prozkoumání užšího pásma. Konečně nemá síla tohoto PO. záviseti tak na šířce přiděleného pásma, nýbrž na taktické důležitosti tohoto pásma.

Přískoky. Jak známo, postupuje tento PO. i DE. v přískocích, které se řídí hlavně terénem, částečně však též vzdáleností od nepřítele a j. Budou asi 4—8 km dlouhé. Tím však není dána nějaká norma. Vyskytne-li se v terénu výhodný přískok, řeka, okraj lesa, výšiny a p., neváháme a uděláme přískok (posun) 3 až 10 km. Čím blíže je nepřítel, tím kratší jsou přískoky a delší zastávky k porovnání na konci těchto přískoků.

Sestava DE., která zajišťuje pochod pěší divise. Gros DE. táhne obvykle na hlavní komunikaci, totiž na stejné ose pochodu jako pěší divise, ne dále než na vzdálenost 15—20 km (G-V), nejlépe na vzdálenost asi 10 až 12 km. Před DE. jsou na vzdálenost 3—5 km její hlídky v počtu 2—5; počet vyslaných hlídek se řídí počtem komunikací, přehledností terénu, šířkou úseku, vzdáleností od nepřítele a p.

Zbývá ještě objasnit, jak bude DE. rozčleněna, kdy pěší divise táhne ve dvou nebo více proudech. Má-li v tomto případě zůstat DE. pohromadě před hlavním proudem pěší divise, či má se každému proudu přidělit jedna četa DE. Tuto otázku podle mého názoru zásadně rozhodnouti nelze. Slyšeli jsme, že se má DE. ponechat zásadně pohromadě. Hlavní výhodou tohoto způsobu je, že DE. je vždy, byť i její malá část, v ruce velitele a že vedení průzkumu je soustředěno v jedné ruce. Nevýhoda je však v tom, že hlášení, týkající se proudu jiného a ne hlavního, dojdou k tomuto proudu pozdě. Abychom zabránili tomuto zpoždění, nařizuje se, aby taková hlášení byla zasílána dvojmo, a to veliteli hlavního proudu a veliteli proudu, kterého se toto hlášení týká.

Výhoda druhého způsobu — eskadronu rozdělit — je rychlé dodávání zpráv. Nevýhodou je však roztržštění sil DE. a vedení průzkumu není soustředěno v jedné ruce. Jak jsem se již dříve zmínil, pro to předpis žádný nemáme a proto si musí každý pomoci logicky a prakticky.

Můj osobní názor jest: Případy, kdy pěší divise táhne v třech i více proudech, jsou řídké. Většinou táhne divise ve dvou proudech. Řešil bych tuto otázku takto. Před hlavním proudem táhnou dvě třetiny DE., totiž dvě čety a před druhým proudem jedna četa. To odporuje dříve uvedené zásadě: DE. netrhá, ale je to provedení praktické.

Odpůrce tohoto řešení přesvědčím takto. Přidělí-li se DE. i četě přesně pásmo činnosti, je kontinuita zajištěna zabezpečena. Velitel DE. může vždy uplatnit svůj vliv na celý průzkum, když DE. je dobře vycvičena a všichni důstojníci a poddůstojníci pracují v intencích velitele DE. I když tento svůj vliv neuplatní, nehraje tato decentralisace velení tak důležitou úlohu. Určíme-li DE. i četě stejné průskoky časově i prostorově ohraničené, je kontinuita po každé stránce zabezpečena. Pro mne platí hlavně zásada: Hlášení musí přijít včas. A to při prvním způsobu zabezpečeno není. Posuzuji tuto věc prakticky ze své zkušenosti.

Následující dva příklady jistě nejlépe objasní mé tvrzení.

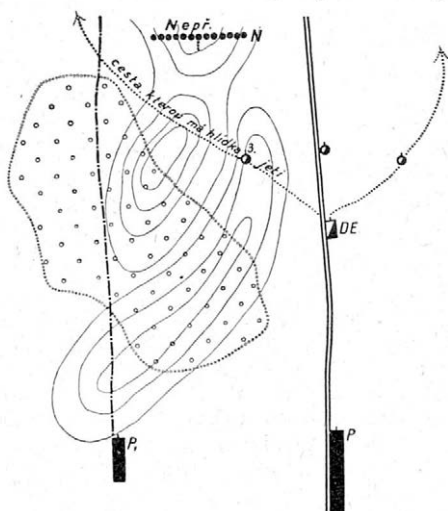
Hlídka 3. zjistí nepřítele N. a pošle hlášení pěší divisi. Pošle-li hlášení jen veliteli divise nebo proudu P, musí tento velitel zpravit teprve proud P₁, což se rozhodně opoždí. Pošle-li hlášení dvojmo veliteli proudu P a veliteli proudu P₁, nastanou při dodání hlášení tomuto proudu obtíže.

Obr. 3. Centralisace vedení.

Hlídka 3 jede úplně jinou cestou nežli proud P₁; jak se vysílají hlídky podle nového způsobu, uslyšíme podrobněji dále. Jak se má velitel hlídky 3 dokonale vysvětliti, kde najde proud P? Půjde to snad podle náčrtu a je-li velitel hlídky velmi inteligentní. Avšak jak najde hlášení, vyslaný od hlídky 3 k proudu P₁, jeho velitele, když hlídka 3 nedosáhla ještě cesty, po které táhne proud P₁? Jsem přesvědčen, že tento jezdec bude v neznámém terénu bloudit a mezi-

tím proud P_1 bude nepřitelem překvapen. Tím nesnadnější to bude, když se hlídky neustále mění a terén je pro ně vždy úplně nový.

2. p ř í k l a d. Proudů P_1 je přidělena jedna četa DE., která před proudem P_1 provádí průzkum. Velitel této čety zná dokonale cestu, po které táhne proud P_1 , zná velitele proudu a jeho úmysly, dobu a místo zamýšlených zastávek, a co je hlavní věc, táhne na pochodové ose proudu P_1 , takže může během cesty každého hlásníka důkladně poučit o cestě tak, že každý jezdec vyslaný od čety s hlášením může lehce a snadno proud P_1 najít, a k tomu stačí, když dosáhne pochodové cesty proudu P_1 a jede po ní zpět. V nejhorším případě, i kdyby zůstal státi na cestě, sejde se s proudem P_1 .



Obr. 3.

Ptám se, který způsob je lepší? Myslím, že mi každý přisvědčí, že druhý. Proč bychom se tedy drželi tak úzkostlivě jinak výborné zásady, držeti DE. pohromadě? Rozdělení DE. je v tomto případě odůvodněno.

Hlavní úlohou DE. je přece dodávati zprávy a vedlejší úlohou pak, zajistiti (hlavní silou) bojem pěchotu. Zpráva rychle a včas dodaná zajistí lépe než dva lehké kulomety na nějakém úseku. K nějakému boji je DE. dnešní doby neschopna. Upozorňuji také, že udržeti síly DE. pohromadě je také míněno tak, že se všem velitelům nepřidělí jezdcí jako spojky, ordonance a p. K tomu má pěchota své vlastní jezdce. Taktéž neroztrhat síly DE. udělením několika úkolů najednou.

Provedení průzkumu. Přezvědňá služba je tak důležitá úloha, že musíme míti velmi dobře promyšlený plán a způsob jeho provedení.

Slyšel jsem zavrhovati bývalý způsob průzkumu, jak se prováděl rakouským jezdeckem a zbožňovati jiný, cizí způsob. Slyšel jsem však také opak. Nic na světě nelze generalisovati, a tak ani tu. Jistě má ten i ten své výhody, jinak by se oba neudržely v různých armádách. Srovnáme-li oba způsoby, uvidíme, že starý rakouský způsob nebyl tak špatný a poněkud zmodernisován, zdá se mi lepší nežli ten, kterému se nyní u nás učí.

Nikdy se mi tento nový způsob nelíbil, přes to, že jsem si dobře uvědomil jeho dobré stránky a že jsem si při tom plně vědom nedostatku starého způsobu.

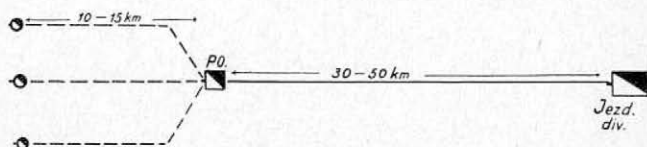
Předvedu nyní oba způsoby, provedu rozbor a úsudek přenechám čtenářům. Snad se někdo objeví, kdo mi na konec odpoví: Tak jsem si to vše představoval. Dobrá, ale — nedělá se to.

Panuje nejistota. Někteří, a to mladší — drží se úzkostlivě „nového“ tak, jak se tomu naučili. Druzí — starší — se s tím nemohou sprátně a provádějí průzkum podle „starého“. K čemu to vede, je na snadě. Tímto článkem chci vzbudit polemiku a tím zjednatí vyjasnění v této pro nás nejdůležitější službě.

Dále podotýkám, že použiji k vysvětlení a vyhledání výhod i nevýhod těchto dvou způsobů dvou extrémů, které se v praxi snad tak ostře neukáží, ale musím se těchto dvou způsobů držeti, poněvadž jen extrém nám dá takový obraz, který vše krásně ukáže. A konečně se člověk z těchto extrémů učí.

A. Systém průzkumu rakouského jezdeckta.

(Obr. 4.)



Obr. 4.

PO. táhl jeden až dva dni pochodu (obyčejně jen jeden) před jezdeckou divísi a vyslal podle počtu komunikací, podle terénu, podle blízkosti nepřítele, podle šířky přiděleného pásma, dvě až čtyři hlídky na vzdálenost 10—15 km před sebe. Tyto hlídky mohly býti večer vystřídány, mohly však také zůstatí venku až dva dni. Hlídka táhly na více méně rovnoběžných komunikacích. Dostaly rozkaz na celý den, byly jim určeny postupné cíle, odkud musily poslati i záporná hlášení. Těchto postupných cílů musily dosáhnouti v určitý den a v určitou hodinu. Hlášení byla odeslána veliteli PO., který je shromáždil a výtah ze všech těchto hlášení poslal veliteli své divise, nebo tomu veliteli, který PO. vyslal.

DE. jen zřídka byl svěřen celý průzkum v postupovém pásmu pěší divise. Obyčejně vyslal velitel pěší divise osobně dvě nebo více hlídek, podle toho, jak toho taktická situace vyžadovala. Byly vyslány na vzdálenost asi 10—15 km za stejných podmínek jako hlídky od PO. Hlášily přímo veliteli pěší divise. Hlášení však mohlo, ale nemusilo projítí DE.

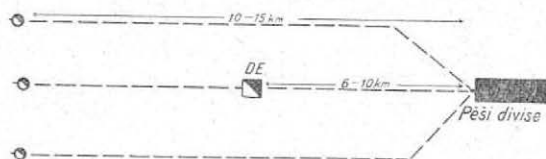
DE. (tehdy ještě ovšem 100 až 120 jezdců) bylo použito k přímému zajištění pěchoty, totiž byla posunuta dopředu na výšiny, defilé a p., zkrátka úsek od úseku před pěší divísi, asi na vzdálenost 6—10 km.

B. Nový systém průzkumu.

(Obr. 5.)

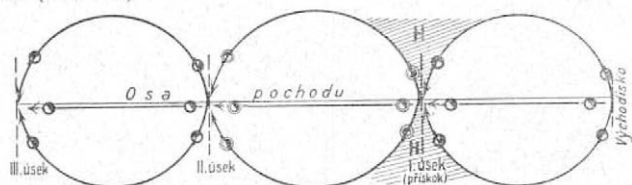
Zde vlastně nyní nečiníme rozdílu mezi prací PO. a DE. Pracují stejně, což neodpovídá zásadám, uvedeným na str. 572. Bylo o tom již nedávno psáno ve „Vojenských Rozhledech“. Nechci zde proto ukázati schéma, nýbrž celkový obraz, podle něhož se nynější

průzkum provádí. Totiž, jak se mu teoreticky vyučuje, avšak v praxi málokdy provádí. Musí býti nějaké odchylky, opakují znovu, že to má býti jakýmsi vodítkem k nynějšímu systému průzkumu. Nelze také říci, že ustanovení G-V „15–20 km vzdálenosti pro jezdecko“ nebo „rozkaz k útoku se svými 12 odst. podle P-I-1“ a p. je schema. Proto nechci, aby se někdo domníval, že můj obraz je schema. A přes to se u nás po té stránce schematisuje.



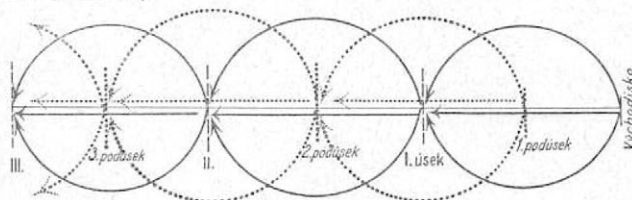
Obr. 5.

DE. (PO.) postupuje průskoky a vyšle hlídky smyčkou (obloukem) kupředu, kteréžto hlídky se vždy na příštím průskoku připojí k ekadroně. (Obr. 6.)



Obr. 6.

Aby se vyplnily hluché prostory H, byly vyslány z podúseků nové hlídky. (Obr. 7.)



Obr. 7.

Úseky (průskoky) se řídí terénem, blízkostí nepřítele a různými jinými důvody, ale můžeme říci, že jsou celkem asi 4–8 km dlouhé. Nepustím se do dalších detailů, protože bylo o tom nedávno podrobně psáno. Že tento způsob průzkumu připouští mnoho variant podle terénu, podle celkové situace a p., rozumí se samo sebou. Průzkum při tomto způsobu je zásadně v rukou velitele DE. (PO.). DE. nemá přijíti z rukou velitele pěší divise a hlídky nemají přijíti z rukou velitele DE.

Na první pohled je vše velmi účelné a dobré. Proberu nyní detailně výhody a nevýhody obou způsobů.

Průzkum podle starého způsobu.

A. Jeho výhody.

1. Velitelé hlídek byli vybráni, rutinovaní důstojníci nebo poddůstojníci, jejichž zkušenosti zaručovaly dobrý výsledek.
2. Velitelé hlídek mohli býti důkladně instruováni.

3. Hlídky táhly po jedné cestě a obeznámily se úplně a podrobně s terénem, s cestou zpět, vůbec s celou krajinou. To zaručovalo, že hlásník našel velitele eskadrony nebo velitele pěší divise.

4. Byly-li hlídky dobře dirigovány, bylo celé pásmo prozkoumáno.

5. Námaha koní byla poměrně menší než při novém způsobu, poněvadž se hlídky pohybovaly přece více méně po cestách.

6. Hlídky měly dosti času k prozkoumání terénu, protože mohly vzdálenost 10 km zkrátiti, když byly někdy nebo někde nuceny déle se zastaviti, aby déle pozorovaly.

B. Jeho nevýhody.

1. Nebyly-li hlídky dobře dirigovány, vzniklo mezi nimi pásmo, které nebylo prozkoumáno. To se konečně může státi i při novém způsobu.

2. Hlídky se mohly lehce ztratiti, býti zaskočený a p., a velitel eskadrony se to včas nedověděl, aby je mohl nahraditi.

3. Hlásník měl dalekou cestu zpět a velitel se nikdy nedověděl, zda se tento hlásník neztratil a zda je hlídka skutečně vpředu a na místě.

4. Vystřídati, zesíliti nebo podporovati hlídky během akce bylo skoro nemožné, poněvadž vzdálenost byla příliš veliká.

5. Velitel eskadrony nebo velitel divise nevěděl mnohdy, kde hlídky v tom aneb onom okamžiku jsou. Ovšem, to byla jeho vina, protože mohl naříditi, aby mu byla občas z jistých úseků zaslána hlášení, aby byl orientován.

6. Hlídky nevěděly mnohdy přesně, kde je v tom aneb onom okamžiku vlastní eskadrona.

7. Hlásníci hlídek, které netáhly na pochodové ose eskadrony, měli velmi obtížnou úlohu s dodáváním hlášení, poněvadž obvykle musili eskadronu dlouho hledati, obzvláště když byla nucena opustiti osu pochodu. Hlášení se zaslala obvykle také — nebo jen — veliteli pěší divise, takže tyto obtíže byly v tomto případě (DE.) zase malé. To, co bylo shora uvedeno, platí i pro PO.

Další, úplně neoprávněná výtku, která se činí tomuto systému, je, že se hlídky mohly úmyslně a zbytečně zdržovati. Nespolehlivých velitelů hlídek nebylo, poněvadž se výběru věnovala veliká pozornost a byli vybíráni vždy jen nejlepší lidé. I mužstvo bylo vybrané. Naopak, při nynějším způsobu je tato výtku spíše na místě, protože nelze vybrati pro tyto hlídky ani velitele, ani mužstvo.

Celý způsob průzkumu vyžaduje velikého počtu hlídek a proto nelze vybrati spolehlivé lidi. Vše musí jíti na hlídky a tím spíše se může státi, že se ta neb ona hlídka úmyslně vyhne svému úkolu.

Když se již s takovými faktory počítá, lze při každé operaci ve velkém i malém činiti výtky a námitky. Doufejme, že tomu tak nebude.

Průzkum podle nového způsobu.

A. Jeho výhody.

1. Velitel DE. (PO.) má hlídky více v ruce nežli při prvním způsobu, a to tím více, čím kratší jsou přískoky.

2. Terén je důkladněji prohledán.

3. Náhrada za ztracené, zaskočené hlídky a p., se stane skoro automaticky.

B. Jeho nevýhody.

1. Nutno veškeré důstojníky a poddůstojníky vyslati na pátrací hlídky. Víme dobře, že se přece každý k vedení takové hlídky nehodí. Nebudou tedy veškeré hlídky dobře vedeny a následkem toho výsledek bude pochybný. Že má být také poddůstojník dobře vyučien, je teoreticky správné, avšak v praxi tak tomu vždy není.

2. Hlídky přijdou vždy do úplně neznámého terénu a nebudou mít nikdy mapy. K pořízení náčrtu nebude času. Jak dá velitel DE. těmto velitelům hlídek rozkazy jen v poněkud nepřehledném terénu, kde jim cestu nebo směrové objekty nemůže ukázati? A obzvláště, kde není ani cest a kde hlídka musí jíti terénem. Je to velmi těžká úloha jak pro velitele eskadrony, tak pro velitele hlídek. Jsem přesvědčen, že by se mnoho výborných důstojníků (také štábu) bez mapy a bez náčrtu ztratilo a zbloudilo na cestě. My cvičíme více méně vždy v známém terénu v okolí posádky, proto nedovedeme si tyto těžkosti řádně představit. Vidíme je vždy teprve v závěrečných cvičeních.

3. Shromažďování eskadrony je velmi problematické. Že by se eskadrona a 3 až 4 hlídky na minutu srazily na určitém místě, není možno. Obzvláště při nepřátelské činnosti. V teorii je to hezky řečeno, že se hlídky na konci přískoku připojí k eskadroně, avšak ve skutečnosti tomu tak nebude. Následek takového postupu bude: Eskadrona buď počká na konci každého přískoku na všechny hlídky, které vyslala a tím se nedostane dále, nebo táhne dále a tyto vyslané hlídky, které včas k eskadroně nedorazily, ztratí, nebo musí na přískoku (postupovém cíli), kde se tyto hlídky k eskadroně měly připojit, nechat směrnický, kteří ukáží těmto hlídkám cestu nebo směr, kam eskadrona táhla, a hlídky pak musí eskadronu dohánět. Zastržení to sice úplnému ztracení těchto hlídek, nikoli však ničení koní, když musí ruch zvětšiti, aby eskadronu dohonily. Představíme-li si nyní, že se to vše bude dít pod tlakem nepřátelského jezdeckva, snadno si vypočítáme, jak se takový vyumělkovaný postup úplně strouhá. Eskadrona bude roztroušena, nikdo nedostane zpráv, nebude velení, nehledě k tomu, že se bojová síla této eskadrony rovná nule. Velitel eskadrony bude proto přece nucen na své hlídky čekat. Čeká-li však, jak dlouho? Ztratí-li se jedna hlídka nebo bude-li zajata a p., může velitel eskadrony čekat třeba i několik hodin zbytečně. A jede-li dále a nechá na konci přískoku směrnický, jak dlouho mají tyto směrnický čekat? Má ustanoviti hodinu nebo má ustanoviti dobu tak dlouhou, až poslední hlídka přijede?

Z toho plyne:

4. že se tím zpomaluje pochod eskadrony.

5. Pro malý početní stav DE. může nastati někdy okamžik, kdy velitel eskadrony bude vlastně bez eskadrony, totiž, že bude mít celou eskadronu na hlídkách.

Předvojová hlídka:	1 družstvo (dva roje)	
Boční hlídky:	jeden roj	2 roje střelecké
Šest pátracích hlídek:	6 rojů	10 rojů pátračů
Pochodová hlídka:	1 roj	
Celkem . . .	10 rojů.	

Co, když se dvě hlídky opozdí?

6. Větší únava koní, protože se hlídky budou musit pohybovati mimo cesty v různorodém terénu a musí jeti rychlejším tempem.

7. Terén nemůže být přes veškerá vyslání tolika hlídek tak

přesně prozkoumán, poněvadž hlídky nemají času, aby se podívaly do domů, zahrad a p. Dají-li si však k tomuto prozkoumání čas, jde to na újmu rychlosti postupu. A právě tento způsob má zaručiti pěchotě úplnou bezpečnost.

To vše jsou podrobnosti, které se vyskytují v praxi a které nám ukáží, že tento zdánlivě tak výhodný systém není dokonalý a že má vlastně mnohem více nevýhod a nedostatků než způsob první.

Druhý způsob je dobrý, ba nutný, ač není úplně nový, pro poslední fáze průzkumu PO., totiž jakmile narazí na nepřítele. Pro DE. je snad celkem více na místě, ač podle mého názoru také teprve tehdy, je-li eskadrona blíže nepřítele. Čím dále od nepřítele, tím větší musí býti snaha rychlejšího postupu kupředu, čím blíže nepříтели, tím bedlivější a důkladnější musí býti prozkoumání, a to na újmu rychlosti. V druhém způsobu vidím mnoho umělkování.

A k závěru několik slov. Mějme vždy před očima účelnost. Ne držme se úzkostlivě toho neb onoho způsobu nebo zásad. Každá výjimka potvrzuje pravidlo. Když je to účelné, spojme oba dva způsoby podle situace vojsk, podle terénu a p. Když toho okolnosti vyžadují, použijme jednoho nebo druhého způsobu. Proč bychom na příklad na počátku pochodu nepoužili prvního způsobu a přešli teprve v blízkosti nepřítele ke způsobu druhému. To by bylo úplně logické. Napřed trochu povrchní průzkum, poněvadž nepočítáme s většími nepřátelskými silami a hledíme se dostatí kupředu. Blíže k nepříteli prohrabeme důkladně a pomalu terén, protože nebezpečí hrozí z každého lesíčka, domu atd.

Proč bychom na př. nepoužili prvního způsobu jižně a na ose pochodu, když je tam terén přehledný a rovnoběžné cesty, severně pak, kde je terén kopcovitý, bez cest, způsobu druhého?

Mohl bych ještě uvéstí různé příklady, kde nelze postupovati přesně podle toho nebo onoho způsobu. Nedržme se nějakého schematu ztrnule.

Uvědomíme-li si, že úkol vyhledávati zprávy dostane velitel přezvědného oddílu nebo divisní eskadrony, je pak na něm, aby tyto zprávy získal všemi možnými způsoby: vlastním pozorováním, sbíráním dokladů, vyptáváním obyvatelstva, zběhů, zajatců i bojem. Hlídky, které vysílá, budou tedy jeho orgány, které budou prodlužovati jeho obzor a rozšiřovati rozsah působnosti.

Proto nebude a nesmí býti velitel přezvědného oddílu nebo divisní eskadrony vázán nějakým schematem, nýbrž, postupuje postupnými posuny, vyšle tolik hlídek a tam, odkud všude bude chtít míti zprávy a kam on sám nevidí nebo nemůže zajeti, ale vždy tak, aby jejich zprávy mohl včas dostati, jich využití, přezkoušení je a odeslati nadřízenému veliteli. Vodítkem mu vždy budou: úkol, který dostal, terén, v kterém zprávy vyhledává, nepřítel, o němž má zprávy vyhledávati, vlastní situace a konečně i povětrnost.

Končím svůj článek a doufám, že jsem tím objasnil různé nejasnosti a rozproudím tak polemiku, která bude pro nás dobrá. Lépe o nejasné věci dříve podebatovati a vyjasniti situaci v prospěch jezdeckta, v prospěch armády, než jíti do boje s nevyjasněnými názory.